

Udtalelser end i selve Forslaget, at Uoverensstemmelsen bestaar. Der siges for det Første Spalte 1023 i Betænkningen, at man maa gjøre et Angreb paa Danmark og navnlig paa Sjællands Ryst saa farligt, at man kan forvente, at det ikke vil blive ført imod os. Denne Sætning holder jeg ikke af, thi jeg tror, at den indeholder en stor Illusion. At vi skulle kunne ruste os saaledes, at en Stormagt skulde blive bange for at angribe os og af den Grund lade det være, er en Sætning, som man neppe behøver at modsig, thi det er der vist Ingen, som virkelig tror; men at vi skulde kunne gjøre Angrebet saa farligt for Tjenden, at de fordele, som han ventede at opnaa ved at angribe og overvinde os, ikke skulde staa i et rimeligt Forhold til de Offre, han maatte bringe, derom kan man i dette Dieblit ingen Mening have. Jeg siger med Forsæt, at man ikke kan det, fordi de Forhold og Vilkaar, hvorunder en saadan Situation senere kunde indtræde, kjender man ikke nu; den Værdi, som Besiddelsen af visse Punkter her paa Sjælland eller endel af Danmark kan have for en Magt i en kommende Krig, kan ikke i dette Dieblit beregnes, og man kan derfor ikke, synes det mig, udkafe en saadan Sætning, uden at den kommer til at indeholde en Illusion, som vi ville blive skuffede ved en anden Dag, og saa er det ikke værd at udkafe den. Vi have desværre havt nok af den Slags Ting. En anden Sætning, som i samme Spalte er fremsat, indeholder, at Erfaringen har vist, at Danmarks Skjæbne ikke er afgjort, fordi en større Del af dets Omraade er besat af Tjenden. Jeg er ikke saa heldig at kunne dele denne Erfaring, efter hvad jeg veed, men jeg vil paasta, at i hvert Fald, om det ogsaa har vist sig tidligere, at en Del af Danmark har været besat af en Tjende, og at dermed Danmarks Skjæbne ikke har været afgjort i den Forstand, at Danmark gif til Grunde, saa vil dette ikke indeholde nogensomhelst Lærdom for Fremtiden; thi fordi det ikke tidligere er flet, fordi en Tjende ikke derved, at han har besat en Del af Landet, har afgjort dets Skjæbne, derfor er der Intet sagt om Fremtiden, med mindre Tjenden derved har fulgt en eller anden Grundsetning, som ogsaa kan antages at ville blive fulgt i Fremtiden. Men det er ikke Andet end fastfiste Omstændigheder, der saaledes foreligge; der høves ikke almindelige Grundsetninger, efter hvilke man kan være forfikkret om, at en fremtidig Tjende vil handle. En saadan Grundsetning maatte vel være den, at saalænge et Land endnu eiede Jord, hvorover det selv var Herre, enten Fæstninger eller andre Punkter, som Tjenden ikke havde indtaget, skulde han ikke have Ret til at tage noget af Landet. Dersom man nogeninde har havt en saadan Grundsetning og har fulgt den, saa har man ialtsaa ikke gjort det i vor sidste Krig, ligesaa lidt som i Krigen mellem Frankrig og Tydskland i 1870. Den Erfaring, vi have

fra den sidste Slesvigske Krig, beviser det Mobsatte, beviser, at Tydskerne toge det, de vilde tage, og netop gjorde, hvad de vilde gjøre, at de afgjorde Danmarks Skjæbne, saavidt de vilde have den afgjort, uagtet Danmark var Herre over et betydeligt Landomraade. Altsaa, isledeisfor at bevise, at, saalænge man eier noget af Landet, som man selv er Herre over, vil Landets Skjæbne ikke være afgjort, beviser vor sidste Erfaring efter min Formening det Mobsatte. Heri indeholdes tillige dette nødvendige Spørgsmaal: hvorledes man, hvis den Eventualitet, hvorefter Sætningen handler, var indtraadt, nemlig at Tjenden havde besat en Del af vort Landomraade, men vi endnu havde Sjælland, da vilde faae ham bort fra de Landsdele, han havde besat, hvis det laa i hans Agt at beholde dem. Jeg indser ikke, at der kan gives Svar herpaa; men naar der ikke kan det, indeholder den nævnte Sætning en ny Illusion, en af disse Illusioner, hvorefter jeg vil sige det Samme, som jeg før sagde, at vi ikke skulle opstille dem, og ikke bygge paa dem, fordi de intet Virkeligt, intet Sandt indeholde. Der er endnu en Sætning af den Slags Ting, som jeg med fuld saamegen Bebrøvelse ser i Flerpartens Betænkning som de to, jeg har nævnt, og det er den Sætning, — som forøvrigt ikke er opfundet af Flerparten, efter som vi have hørt den tidligere fra et æret Medlem her i denne Sal — at Sjælland er Danmarks naturlige Fæstning. Efter min Opfattelse staaer denne Sætning fuldstændig fideordnet de Sætninger, der i sin Tid lode saa høit og indtrængende om, hvad Danneværket var for Danmark, og efter min Opfattelse har den heller ikke mere Sandhed i sig, end denne Sætning havde. Jeg stal nu vel forvare mig imod at ville forsøge paa fra et sagkyndigt Standpunkt at udtale mig om denne Sag — de Sagkyndige have jo tilbørlig udtalt sig; men der behøves virkelig ingen Sagkundskab for at se, at de Forsvarsmidler, levende og døde, som Danmark kan skaffe tilveie og raade over, ikke ville være istand til at forsvare Sjælland, betragtet som Fæstning, det vil sige: under rimelige Eventualiteter forhindre en Landgang paa dens Jordbund af de Magter, som vi kunne antages at ville komme i Krig med. Dette lyder ogsaa, synes det mig, besynderligt i den samme Betænkning, hvori det, nogle Aar isforveien høvedes, at vi nu ikke mere kunne antages at komme i Krig med en Magt, som vi ere overlegne tilssøs eller tillands, men maa antage, at en eventuel Tjende vil være os overlegen begge Steder. Det forekommer mig derfor, at ogsaa denne sidste Sætning indeholder en Illusion, som jeg meget gjerne vilde være med til at tage bort. Foruden dette kunde vel Fastsættelsen af den Lante, at Sjælland er Danmarks naturlige Fæstning, let støtte andre Lanter, der maatte gaa ud paa en Udskillelse eller Deling af Danmark efter Storebelt, og kunde maatte snarere komme til at støtte disse end til at støtte Fædre-